

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Микитей Артем	ІНСТИТУЦІЙНА АРХІТЕКТУРА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ СУДІВ	66
Мініцький Валерій	КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ: СИНЕРГІЯ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	70
Мозолюк-Боднар Людмила	ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОЇ АДАПТАЦІЇ	74
Музиченко Ганна	ВЕТЕРАНИ ЯК НОВІ ПОЛІТИЧНІ АКТОРИ	77
Наумкіна Світлана	ВОЄННО-ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ АРХІТЕКТУРИ БЕЗПЕКИ В СХІДНІЙ ЄВРОПІ	81
Ніколаєва Майя, Кадук Наталя	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ: ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ТА ДЕМОКРАТІЇ	85
Обухов Петро	МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИБОРЧИХ КАМΠΑНІЯХ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ЕЛЕКТОРАЛЬНУ ПОВЕДІНКУ	88
Позняк Вікторія	РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ПРОЦЕСАХ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	92
Поляков Андрій	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ В ПЕРІОД ГЕТЬМАНАТУ П. СКОРОПАДСЬКОГО	96
Приходько Сергій	ДЕМОКРАТІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ: КРИЗА ЛЕГІТИМНОСТІ	99
Рогоза Анна	ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: КОНСТИТУЦІЙНІ МОДЕЛІ РЕГУЛЮВАННЯ	102
Самойлов Олексій	КОНСЕРВАТИЗМ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ЗАГРОЗ	104
Сокур Олексій	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ: ДОСВІД УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ	106
Швець Світлана	ЦИФРОВА ПАРТИСИПАЦІЯ: ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ ПРАВОВОГО НІГІЛІЗМУ	109
Яковлева Лілія	ЛЕГІТИМНІСТЬ ВЛАДИ: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	111

СЕКЦІЯ 2. ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ І ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Астапова Діана	ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ЧЕСТІ, ГІДНОСТІ ТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	116
Баймуратов Михайло, Кофман Борис	МІЛІТАРНИЙ МУНІЦИПАЛІЗМ: ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ІДЕНТИФІКАТОРІВ ФЕНОМЕНОЛОГІЇ	118
Балацька Анна	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	126
Баранов Сергій	ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИРОБЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО - ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	130

викривлення представництва інтересів і, відповідно, до зниження якості демократичних процедур.

Отже, попри значний потенціал гейміфікації як інструменту залучення громадян, її використання у сфері права потребує виваженого підходу, що враховує як можливості, так і обмеження цього інструменту.

Література:

1. Gamification of Citizen Participation: A Systematic Mapping. URL: https://www.researchgate.net/publication/365119321_Gamification_of_Citizen_Participation_A_Systematic_Mapping
2. Gamification for Government: Enhancing Public Engagement. URL: <https://www.swagsoft.com/post/gamification-for-government-enhancing-public-engagement>
3. Gamification and new scenarios for digital participation: tools and methods. URL: <https://cooperativecity.org/gamification-and-new-scenarios-for-digital-participation-tools-and-methods/>

Яковлева Л. І.,
доктор політичних наук,
професор, професор кафедри соціології,
Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна

ЛЕГІТИМНІСТЬ ВЛАДИ: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

В умовах російсько-української війни та соціально-економічних трансформацій сучасності особливого значення набуває проблема легітимності влади. Актуалізується необхідність переосмислення феномену легітимності у контексті нових викликів публічної політики. Традиційно, у демократичній державі легітимність влади визначається не лише законністю та електоральною основоположністю формування органів публічної влади та управління, а й здатністю держави реалізовувати публічну політику відповідно до суспільних інтересів, забезпечувати соціально-економічну стабільність, гарантувати безпеку та захист прав громадян. Саме ефективність публічної політики стає одним із ключових критеріїв оцінки громадянами діяльності державних інституцій [7, с. 267].

У сучасному науковому дискурсі аналіз публічної політики передбачає дослідження механізмів формування та реалізації управлінських рішень, їх впливу на суспільні процеси, а також оцінку спроможності держави реагувати на кризові виклики. Соціально-економічна політика держави є важливим складником публічної політики, оскільки безпосередньо впливає на рівень життя населення, соціальну стабільність, економічний розвиток та рівень інституційної довіри. В умовах війни соціально-економічна політика набуває стратегічного значення для легітимності влади, оскільки забезпечує обороноздатність та суспільну стійкість.

Окремі теоретичні положення щодо взаємозв'язку економічної результативності публічної влади та інституційної довіри були обґрунтовані у попередніх публікаціях [3; 6; 7]. Водночас умови воєнного стану потребують переосмислення механізмів реалізації публічної політики крізь призму кризового урядування, інституційної стійкості та адаптивної публічної політики. У цьому контексті легітимність публічної влади значною мірою залежить від здатності держави забезпечувати ефективне управління ресурсами, стабільність соціальної сфери, раціональність та прозорість ухвалення управлінських рішень [7, с. 268].

У межах аналізу публічної політики з точки зору забезпечення легітимності влади особливого значення набуває дослідження результативності соціально-економічної політики держави в умовах війни.

Дослідження Центру Разумкова свідчать, що протягом 2023–2026 рр. одним із ключових пріоритетів державної політики України стала підтримка оборонно-промислового комплексу, забезпечення функціонування енергетичного сектору, розвиток міжнародного фінансового співробітництва та стабілізація макроекономічної ситуації [2, с. 12–14].

Повномасштабне вторгнення спричинило масштабну економічну кризу, падіння валового внутрішнього продукту, інфляційні процеси, руйнування виробничої та енергетичної інфраструктури, а також суттєве зростання бюджетного дефіциту. За оцінками дослідників, у перші місяці війни економіка України втратила понад 30 % ВВП, що стало найбільшим економічним шоком за період незалежності держави [1]. У цих умовах державна політика була спрямована на адаптацію економічної системи до воєнних викликів, підтримку критично важливих секторів економіки та забезпечення макрофінансової стабільності.

У контексті аналізу публічної політики зазначені напрями набувають особливого значення, оскільки визначають рівень інституційного потенціалу держави та її здатність забезпечувати суспільну стійкість у кризових умовах.

Підтримка оборонно-промислового комплексу стала одним із центральних елементів публічної політики воєнного часу. «Оборонна економіка» виконує не лише безпекову, але й соціально-економічну функцію, оскільки стимулює розвиток внутрішнього виробництва, створення нових робочих місць та технологічну модернізацію. Публічна політика у цій сфері була спрямована на розширення виробництва озброєння, розвиток безпілотних систем, військових технологій та інтеграцію українського оборонного сектору в міжнародні виробничі ланцюги. Як зазначається у дослідженнях Центру Разумкова, важливим фактором економічної стійкості України стало активне нарощування виробництва безпілотних систем та розвиток нових форматів міжнародного оборонного партнерства [2, с. 12–14].

Одним із ключових напрямів адаптивної публічної політики стало забезпечення функціонування енергетичного сектору. Внаслідок систематичних атак на критичну інфраструктуру енергетична безпека перетворилася на базовий елемент державної стійкості. У відповідь держава реалізувала політику децентралізації енергетичних потужностей, модернізації енергомереж та залучення міжнародної технічної допомоги для відновлення пошкоджених об'єктів. Важливе значення має забезпечення стабільного енергопостачання для функціонування промисловості, оборонного сектору та соціальної інфраструктури [2, с. 12–14].

Суттєву роль у забезпеченні макроекономічної стабільності відіграло міжнародне фінансове співробітництво. В умовах воєнного часу міжнародна фінансова допомога стала ключовим інструментом підтримки функціонування державного бюджету, соціальної сфери та оборонних витрат. За оцінками міжнародних аналітичних центрів, загальний обсяг міжнародної підтримки України упродовж 2022–2025 рр. перевищив 267 млрд. євро [4]. Співпраця з Європейським Союзом, Міжнародним валютним фондом, Світовим банком та країнами G7 дозволила уникнути макрофінансової дестабілізації, підтримати банківську систему та забезпечити виконання державою соціальних зобов'язань.

Водночас одним із пріоритетних напрямів державної політики стала стабілізація макроекономічної ситуації та адаптація внутрішнього ринку до умов воєнного часу. Поступова адаптація економічної системи до кризових умов відбувалася через реалізацію програм підтримки підприємництва, релокації бізнесу, розвитку внутрішньої логістики та стимулювання експорту. За даними Національного банку України, у 2023 р. зростання ВВП становило 5,3 %, а рівень інфляції знизився до 5 %, що свідчило про часткову стабілізацію економічної ситуації [3, с. 270].

Важливим складником соціально-економічної політики стала сприяння розвитку соціальної сфери та забезпечення соціального захисту. Соціальна політика в умовах війни виконує не лише функцію допомоги населенню, а й виступає важливим чинником суспільної консолідації. Підтримка внутрішньо переміщених осіб, соціальні виплати військовослужбовцям та їхнім родинам, забезпечення функціонування системи охорони здоров'я та освіти безпосередньо впливають на рівень суспільної довіри до держави [2, с. 21–24].

У контексті аналізу публічної політики важливого значення набуває проблема поєднання демократичних принципів із необхідністю оперативного ухвалення управлінських рішень у кризових умовах. Воєнний стан передбачає посилення ролі держави в управлінні економікою, концентрацію ресурсів на забезпеченні обороноздатності та обмеження окремих демократичних процедур. Водночас навіть за таких умов державна політика повинна базуватися на принципах прозорості, підзвітності та верховенства права [5, с. 56].

Комунікативний аспект державної політики в умовах війни набуває особливого значення, оскільки суспільство очікує від влади відкритої комунікації, прозорого інформування щодо використання державних ресурсів та ефективного реагування на кризові виклики. Недостатня прозорість або низька результативність державної політики можуть призводити до зниження рівня інституційної довіри та кризи легітимності.

Отже, соціально-економічна політика держави є фундаментальною основою легітимності публічної влади. Аналіз публічної політики свідчить, що ефективність публічного управління, здатність забезпечити економічну стабільність, соціальний захист населення та прозорість управлінських рішень визначають рівень інституційної довіри та суспільної підтримки влади. В умовах війни та післявоєнного відновлення саме результативність державної політики стає визначальним чинником політичної стабільності, демократичної стійкості та успішної трансформації України.

Література

1. Річний звіт 2023 рік. Національний банк України. *Фінансова фортеця*
URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2023.pdf
2. Україна: від війни до миру та відновлення : аналітичні оцінки. *Центр Разумкова*. Київ, 2026. 27 с. URL: <https://razumkov.org.ua/images/2026/04/23/2026-ISAR-monthly-March-UA.pdf>
3. Яковлева Л. І., Яковлев Д. В. Громадська думка в управлінні: психологія впливу. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2025. № 57. С.233-237. DOI: <https://doi.org/10.32782/apfs.v057.2025.37>

4. Bompreszi, P., Cherepinskiy, D., Irto, G., Kharitonov, I., Nishikawa, T., & Trebesch, C. (2025). Ukraine support after three years of war: Aid remains low but steady and there is a shift toward weapons procurement. Kiel Institute for the World Economy. URL: https://www.kielinstitut.de/fileadmin/Dateiverwaltung/Subject_Dossiers_Topics/Ukraine/Ukraine_Support_Tracker/3rd_Aniv_Report.pdf
5. Controlling Corruption: The Social Contract Approach. By Rothstein Bo. Oxford: Oxford University Press, 2021. 208p.
6. Trushevych H., Yakovleva L., Yarova L. Bicameralism as a tool for economic development and political representation in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2026. Vol. 12. No.1. P. 75-382. URL: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2026-12-1-375-382>
7. Yakovleva L., Sokur N., Gnieznilova S. Economic Efficiency of Public Authority as the Basis of Legitimacy and Institutional Trust in Wartime. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2026. Vol. 12. No. 2. P. 267–277. URL: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2026-12-2-267-277>

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції